NOG EENS HET PINUS-EXPERIMENT VAN VAN GELDER IN SURINAME

[911: 861]

door

J. H. BECKING

Het maakt een groot verschil, of men het Pinus-experiment als initiatiefnemer, bezield van een „man-made forest"-ideaal, dan wel als een nuchter buitenstaander beschouwt. Dit ondervond ik, toen ik mij medio 1961 op de hoogte stelde van de opzet en de ontwikkeling van dit experiment en daarbij meer en meer aan het succes daarvan begon te twijfelen, terwijl tegelijkertijd bij de Directie van van Gelder nog een onverminderd vertrouwen in de toekomst viel te constateren.

Het is inderdaad wenselijk, dat bij een experiment ter verkrijging van voldoende zekerheid alle mogelijkheden worden onderzocht. Maar daarbij rijst dan toch de vraag, of de aanplant van Pinus op de natte savannen, waarop van nature geen boom groeien wil, wel tot de aanvaardbare mogelijkheden mag worden gerekend en voorts, of het wel raadzaam was aan het onderzoek van deze mogelijkheid boven die van andere de voorrang te verlenen?

Na het mislukken van de Pinus op de natte savannen is men overgegaan tot de aanplant van deze houtsoort op savannebos-gronden en spoedig daarna op de vruchtbaarder hoogbos-gronden. Inderdaad is het hoogbos niet in de optie-overeenkomst opgenomen, maar er kan geen twijfel over bestaan, dat de Pinus-aanplantingen van de laatste jaren hoofdzakelijk in het hoogbos zijn aangelegd. Daarvoor zijn dan ook de zware rooi-machines aangeschaft, die ik er bij mijn bezoek aan het werk zag.

Ik wil gaarne bevestigen, dat van Gelder nimmer formeel mijn hulp of voorlichting heeft ingeroepen voor het Pinus-experiment. Ik zou in dit opzicht nog verder willen gaan, de firma heeft zelfs elke gedachtewisseling met mij hierover vermeden.

Na terugkomst van mijn Suriname-reis heb ik van Gelder evenals alle andere bij het bosbeheer van Suriname betrokken instanties een exemplaar van mijn rapport gestuurd. In dit rapport waren voor het Pinus-experiment belangrijke gegevens opgenomen. De Directie van van Gelder heeft dit blijkbaar weinig op prijs gesteld, gezien de mededeling, dat het rapport enkel voor kennisgeving is aangenomen.

Anderzijds is het mij echter bekend, dat uit mijn rapport belangrijke basisgegevens voor het toen onderhanden zijnde rentabiliteitsonderzoek zijn geput. Bovendien hebben de daarbij betrokken deskundigen, zij het dan ook informeel, mij herhaaldelijk ter verkrijging van voorlichting en advies bezocht.

Het is jammer, dat van Gelder kort daarna in begin 1962 zich genoodzaakt zag het experiment op korte termijn te beëindigen. Bij een tijdig verzetten van de bakens had met dezelfde opofferingen veel meer zowel voor Suriname als van Gelder bereikt kunnen worden.

Ik heb voor een bescheidener voortzetting van het Pinus-project voor de produktie van papierhout gepleit. Ik begrijp zeer goed, dat een kleine fabriek op de wereldmarkt niet met de grootbedrijven zal kunnen concurreren. Deze zal derhalve zijn afzet moeten zoeken in de naaste omgeving. In de Scandinavische landen en Canada werd de papierindustrie toch ook niet als grootbedrijf geboren, doch deze is eerst geleidelijk daartoe uitgegroeid. Ook Suriname zal een dergelijke ontwikkeling moeten doormaken, temeer daar hier, in tegenstelling tot voornoemde landen geen natuurlijke Pinus-houtvoorraden aanwezig zijn. Misschien zullen echter de in Suriname wel beschikbare enorme loofhoutvoorraden tot een versnelde ontwikkeling kunnen bijdragen.